

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X évfolyam.

FIUME, szombat 1913. június 7.

126. szám

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3, 1 em.
Nyomda telefonszáma (lapzártá előtt) 400.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Égész évre . . . . . 24 kor. | Negyedévre . . . . . 6 kor.
Fél évre . . . . . 12 kor. | Egy hónapra . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

A leánykereskedelem ellen

Beszélgetés mrs. Chapmann-Catt-el.

A közeledő világkongresszus programján egy egész délutánt a leánykereskedelem ellen felvett harcnak szánják. Bár a világ minden tájékáról sereglenek össze a kongresszus tagjai, a leánykereskedelem szomorú témája mégsem érinthet senkit oly közlő, mint bennünket, magyarokat. A Hungara oly hirhede és népszerű fogalom, hogy a külföld üzleti nyelvén minden forgalomba hozott leányt hungarának neveznek. Argentínában például maga a nép a nyilvánosházak még bennszülött lakóit is: hungarának mondja. E jelenségnek megfelelő adat, hogy az 1899-iki londoni konferencián a buenos-ayresi osztrák-magyar konzul évi négyszáz magyar leány importálását jelentette minden egyes nagyobb argentinai város nyilvánosházi állományába.

Történelmi multunk megdöbbentő krónikáját nyújtja a fehér rabszolgák embertelen kihasználásának. A leánykereskedelem a másfél százados török uralom alatt virágzott fel. Háremek és a szerály számára hurcolták el az ügynökök legszebb ifju leányainkat, kik Madzsarli név alatt közkedveltek voltak Sztambulban. I. Lipót és III. Károly alatt Bécsbe is rendkívül sok prostituált magyar nő került, olyannyira, hogy I. Lipót a következő szigorú rendeletet bocsátotta ki: A katonáknak tilos érintkezésbe lépniük idegen asszonnyal, und das ungarische, lüderliche Weibsvolk ne leljen ma radást Bécs városában, hanem fogdossák

„A Tengerpart“ tárcája

Kegyeflen bosszu.

I
Ma pompás jókedvben fogyasztotta el a vén Marchand a reggelijét, mert megnyerte a pörét s ez kétszeres öröm volt neki. Előbb, mert megnyerte s aztán, mert ez nagyon nagy esapás volt a szomszédnak, aki elvesztette.

A két szomszéd, mind a kettő agglegény és nyugalomba vonult kereskedő volt, nagy ideig a legnagyobb egyetértésben élt egymással. Hónapokon keresztül beszéltek egymásnak mindenféle történeteket a szakmájokból. Az egyik kalapos volt, a másik szatócs. Az egyik főlakos volt, a másik szatócs és főlakos volt, az egymás apró szédelgéseit, miközben ittak a kereskedői bizalomra és éltették a francia kereskedelmet. De mert hogy már nem volt kit megcsalniok, lassankint a honvágy kapta meg őket, vágynak a boltjokra. Teljes téletlenségükben sokszor nagyon szomorú órákat töltöttek így kettesben. És Lonvois, a kalapos, már-már annyira volt, hogy megbetegedjék unalmában, mikor kezdeteket vettek köztük az apró surlódások, amelyek fölrázták őket lethargiájukból. Egyszer egyről, máskor másról volt szó s hála a téletlenségüknek s annak,

össze, állítsák nyilvánosan pellengére, korbácsolják meg s toloncolják őket haza. — Az akkori magyar leánykereskedelem központja Pozsony volt. Sok bécsi mágnás személyes célokra lakájaik által válogattak közülök. A török uralom bukásával izraelita és örmény ügynökök dunai hajókon folytatták a leányexportot Keletre. 1848 előtt senki sem törődött Magyarországon azzal, hogy megrendszabályozza ezeket az ázsiai viszonyokat, többek között senki és semmi nem rendelt el lelkiismeretes határvizsgálatot. Akkor szokták meg Bécsben, hogy a Lajtán túl Ázsia kezdődik.

1865-ben Thais Sándor lett Budapest városának rendőrkapitányává. Ügyvéd léte politikai vétség miatt hat esztendeig viselt börtönbüntetést s börtönből való szabadulása után prostituált nőt vett feleségül. Alatta a leánykereskedelem nem ismert határt, a világ minden tájáról tartózkodtak ügynökök Budapestre, s mindenki szabadon garázdálkodhatott, ha a rendőrkapitány feleségének lefizette köteles adóját. S csak aki ezt elmulasztotta, annak lépett nyakára a rendőrség. Ez az éra husz esztendeig tartott. Török rendőrkapitány alatt 85-től kezdve alaposan megváltoztak és feljavultak ezek a viszonyok. Energikus rendszabályokkal lépett fel, de a leánykereskedelem viruló tényén természetesen nem tudott gyökeresen változtatni s a hungara ezrekre menő évi szállítása, leplezetebb és raffináltabb eszközökkel, törvényt kijátszón, nyugodtan folyik tovább. Nemzeti életünk e felemelő kulturadatai, melyeket Kemény Gyula „Hungara“ című objektív

hogy nem volt egyéb gondjuk, a helyzet nem sokára annyira rosszabbodott, hogy a bíróság elé vitték panaszukat. Megvolt a per s a szatócs nyerte meg.

Azalatt, míg Marchand a kezét dölzölte jókedvében s még a cseléddel is tréfált, ez nekibátorodva, hogy ilyen jókedvű a gazdája, szólt:

— Láttá már az ur?

— Mit?

— A kertben egy ember lóg az akasztófán.

Marchand nem ijedt meg, mert látta, mint fojtja el a leány a nevetést; de bement a szobájába, amely a kertre nyílt és kinézett az ablakon. Valóban a szomszéd kertjében s nem az övében, akasztófa állott s ezen az akasztófán egy ember lóg. De ami csodálkozásba ejtette, aztán meg dühössé tette, az a tény volt, hogy akasztófán lógó embernek a kalapja, nadrágja, ruhája szakasztott olyan, mint az övé. Szent igaz volt, hogy az nem lehetett pusztán véletlen. Ez Lonvois szomszédnak valami rossz tréfája. A fickó fölakasztotta a szatócsot egy báb alakjában.

II.

Az akasztófa olyan magas volt, hogy mindenki láthatta. Látták az utcáról, a rétről, minden szomszédházból. Tévedésről szó sem lehetett, az az alak Marchand volt; mindenki megismerte az első pillantásra.

Marchand panaszra ment a rendőrség-

és komoly szaktanulmánya szolgáltat: a külföld valamennyi társadalomtudósa előtt ismeretesek s különösen a feminista mozgalom vezetőinek jutottak fájtalmas tudomására.

Természetesen nemcsak a mi leánykereskedelmi viszonyaink hívták ki figyelmüket. Traite des Blanchés, White Slave Traffic, Traffico delle Schiave Bianche, Maedchenhandel s a világ minden nyelvén meglevő elnevezések mögött ott rejtőzik egyazon borzalmat jelentő fogalom. Minden országban hoztak ellene törvényeket, latin szellemű országokban enyhébbeket, germán szellemű országokban szigorubbakat. Nemzetközi konferenciákat tartottak, miképpen szervezkedjenek ellene nemzetileg és nemzetközileg. 1899-ben tartották meg Londonban azt a konferenciát, mely elsőnek vette fel ellene az organizált harcot. Volt azóta Párisban, Amszterdamban, Frankfurtban s egyébütt ilyen célú konferencia. De ezek a konferenciák valamennyien csak külső törvényeket hoztak, valamennyi csak a szigorított felügyeletnek szabályai s nemzetgazdasági szempontból főképp csak az exportálás ellen irányulnak. Sohasem törődtek ezek a kongresszusok a leánykereskedelem erkölcsi momentumával, sohasem azzal, hogy a nőben csökkentsék a prostitúcióra való hajlamot, hogy a nő biztosított gazdasági viszonyai jelentsenek ellentállást az erkölcstelen kerítés behálózásával szemben s hogy viszont a férfiben felkeltsék a nővel egyforma felelősség és egyforma teherviselés természetes gondolatát. Ezekre irányuló belső igazságot teremtő törvények kellenek

hez. Ez azt felelte, hogy ilyesmi nem tartozik rá, az a bíróságnak a dolga, oda menjen hát a panaszával. Marchand perelt s a bíróság végzett. Semmi törvényellenes dolgot sem láttak abban, ha valakinek bábukat tetszik fölakasztani a kertjében. Lonvois különben is állította, hogy az csak madárjlesztőnek szolgál. Marchand elvesztette a pörét és perköltségeket kellett fizetnie. Az akasztott ember pedig ott maradt, ahol volt.

Marchand egyik utcára nyíló szobájába rendezkedett be. De nem bírta el a lármát s különben is szerette a kilátást a kertre. Viszszament hát a régi szobába s ott volt előtte a gyűlölt látvány. Amikor megjött a tél, megmentettnek képzelte magát. Ruhát változtatott. De az akasztott emberen már másnap szép új télkabát s kockás nadrág volt, mely szakasztott mása volt az övének.

Most aztán megkezdődött kettőjük közt az élet-halálharc. Marchand új ruhát vett, ugy tett az akasztott ember is. Marchand gyanakodott, hogy talán a cselédje árulja el, elbocsátotta hát. Gyanúsította a szobáját s szobát cserélt. Hiába, az ellensége, mintha csak valamely ellenőrizhetetlen és mindenható titkosrendőrség által értesülne, napnap mellett csak azon igyekezett, hogy bábujá mindenben hasonlítson a szatócsra.

Marchand képtelen alaku kalapokat kezdett hordani, a császárság idejéből való nadrágot, kék kabátot, amelynek szabását

a leánykereskedelem beszüntetésére. Külső törvényeket, a legszigorubbakat is, mindig könnyű volt megkerülni. Hanem az egész világ asszonyainak megmozdulása kellett ahhoz, hogy ez a belátás megszülessék; mert a férfi anyyira elvakultan a maga önző törvényei szerint intézi a világ sorsát, hogy a legegyszerűbb emberi igazság meglátására is asszonyi szem kell.

Mrs. Chapmann-Catt, a nők választójogi világszövetségének már Budapesten tartózkodó elnöke, két évvel ezelőtt, a stockholmi suffrage-kongresszus után, világműködési utra indult, mindmáig pártérdekekben utazott s tanulmányainak legfontosabb tárgyává világszerte a leánykereskedelemet tette. Egy újságíró felkeresete Mrs. Chapmann-Catt-et Hungária-szállóbeli lakásán. A fehérhaju, fehér-ruhás, fejedelmi megjelenésű nagyasszony fárasztó napi munkája után is mosolygó jóakarattal nézte az érdeklődés elé s a kérdésre, mi készített arra, hogy világműködési útján legbehatóbban a leánykereskedelem ügyével foglalkozzék, azt felelte:

— Mikor Angliából elindultam tanulmányutamra, arra kértek az angol nők, hogy Egyiptomban és Indiában érdeklődjem azon angol leányok sorsa iránt, kiket oda ügynökök a katonaság számára exportálnak. Sorsukat annyira nyomoruságosnak tudtam meg barátaim révén, kiket viszonyaik felkutatásával bíztam meg — miután asszony, sajnos, nem járhat személyesen utánuk — annyira beláttam, hogy a rab szolga szó nem szimbólikus és semmiképp sem tulzott elnevezése ezeknek az emberi páriáknak, hogy utóbb Ázsiában mindenütt az ő életviszonyaik érdekelték elsősorban, mint a társadalom legkihívóbb és legaljasabb nyomora.

— Vajjon lehet-e küzdeni e baj ellen?

— Nemcsak, hogy lehet, de kötelesség. Ahogy a tuberkulózis, a himlő s egyéb csapások ellen tudtak tudással és akarattal szervezkedni az emberek, úgy a leánykereskedelmet is lehet gyökeres harcra kiirtani a társadalom testéből. Mert ezek a nők nem születtek rá, ahogy mondani szokás és könnyű, a prostitúcióra. Ezeket a nyomor kergeti az erkölcsi fertőbe, a nyomor, a rossz gazdasági viszonyok okozta degeneráltság s a teljes műveletlenség. Huszonöt százaléuk gyengeelméjű, nyolevan százaléuk analfabéta. A férfiak, kik velük kereskednek, maguk is többnyire degenerált lények

utánozhatatlannak tartotta. Londonból, Amerikából hozatott ruhát. Ugy öltözködött mint egy kínai nemes, vörös spanyol köpönyeget csináltatott. Hiába, Bármit tett is, egy napon az akasztott ember csak olyan ruhában jelent meg, könyörtelen hasonlatossággal, amely végre is megőrizhette az embert.

Ez a játék valósággal kimerítette a Marchand vagyonát. De most már az egész város érdeklődött a vizzály iránt és a szatós nem akart engedni. Amikor eljött a nyár, Marchand a szokásához híven, ingujjban járt a szobájában. Az akasztott ember utánózta. Dühében aztán meztelenre vetkőzött. Ennyit már akasztott ember nem tett meg, de Marchandot közzsemérem elleni vétségért jelentékeny pénzbüntetésre ítélték. Kétségbeesésében lesben állott, várva az órát, amelyben az akasztott ember átöltözik s kész volt arra, hogy Lonvoist megfenyíti a revolverével.

De Lonvoisnak volt annyi esze, hogy ne mutassa magát. Kieszelt valami gépezetet, amelynek segítségével az akasztott bábót be tudta huzni a szobájába, és itt nyugodtan átöltöztethette, hogy aztán egy kereken járó zsinór segítségével visszaállítsa a régi helyre. Dühében Marchand rálőtt a bábura. Ez sérzetlen maradt, de Marchand ellen vizsgálá-

s nem is őket kell elsősorban felelősségre vonni, de annál nyomatékoasban a társadalmat, mely ilyen kulturviszonyokat nemcsak, hogy megtűr, de egyenesen nemzetgazdasági hasznot présel ki belőlük.

— Milyen fegyverrel lépjen fel a társadalom?

— A kongresszus egy egész délutánján azt fogjuk meghallgatni, hogy azok a nők, kik már kivívták választójogukat, a leánykereskedelem leküzdésére miféle reformokat léptettek életbe s miféle eredményeket értek el általunk.

— A nők általános szavazati joga tehát összefügg a leánykereskedelem elleni harc sikerével?

Mrs. Chapmann-Catt arcán megjelent bájos és nőies mosolya:

— Annyira összefügg, hogy miután és két éven keresztül a világ minden tájékán prostituált nők életviszonyait kutattam: eredményeképpen csak egy felkiáltásom van: választójogot a nőnek, sürgősen, ma és nem holnap, mert ha semmi egyéb tenni való nem is várna a nőre a törvényhozában, legalább nőtársai millióit segítené vissza emberi sorsba, hová most nem tartoznak.

Dénes Zsófia.

Ujdonságok.

—o—

— **Bródy Sándor elutazott.** Bródy Sándor ma reggel, négy heti üdülés után Abbáziából Münchenbe utazott, ahol néhány hetet szándékozik tölteni. Örömmel jelenthetjük, hogy a kitűnő író egészsége teljesen helyre állott. Szegő dr., a kezelő orvosa kijelentette, hogy Bródy teljesen kiheverte a baját.

— **Térzene.** A városi zenekar ma pénteken este hangversenyt ad a Dante-téren, a következő műsorral:

1. Wagner — A Niebelungok-induló.
2. Rossini — A „Szemiramisz“ szimfóniája.
3. Brahms — Magyar táncok.
4. Verdi — Részlet az „Álarcosbál“ c. operából.
5. Michaelis — Török őrzárát.

— **Baleset a hajón.** Osakurdja Miklós 23 éves hajómunkás tegnap egy olasz vitorlason dolgozva, két méternyi magasságból lezuhant s könnyebb természetű zuzódásokat szenvedett. Lakásán ápolják.

tot indítottak gyilkossági kísérlet címén. Három havi börtönt kapott csak, mert a magas törvényszék is mulatott az eseten.

Amikor a börtönből hazakerült, az akasztott ember fegyverruhában volt.

III.

E pillanattól kezdve Marchand boszorkánysággal gyanúsította a szomszédját és buskomorra lett. Akárhon volt is és ha le is hunyta a szemét, az akasztott embert mindig maga előtt látta. Éjjel ott himbálódzott az ágya fölött s följesztette a szatócsot az álmából. Napközben mindegyre csak arról akart meggyőződni, ott van-e még és ha már egyszer meglátta, akármit tett is, a szeme csak oda tapadt a gyűlölt látványra.

A kalapos lassankint tökéletesbbitette a hasonlatosságot. Az akasztófán lógó bábunak mozgatható tagjai voltak, amelyekkel borzalmasan furcsa mozdulatokat tett, ha a szél meghimbálta.

Marchand, szinte eszméletlenül, órákat töltött azzal, hogy nézze mélabus hasonmását az akasztófán. És mennél alaktalanabb lett a kép merev és fáradt két szeme előtt, annál tisztábban vésődött az a lelkébe. Az ember már nem az akasztófán lógott, hanem az ő ágyában. Már nem is volt báb, hanem valóság, husból és vérből való ember, egy igazán akasztott ember. Annyira volt,

— **Egy közismert abbáziai penziós halála.** Tegnap délután 7 órakor sürgöny érkezett Wienwaldból a Lederer penzióba, amelyben az állott, hogy Lederer József ott meghalt. Lederer József igen ösmert és kedvelt alakja volt Abbáziának. Ő alapította mintegy 15—20 évvel ezelőtt a Penzió Habsburgot, melyet kitűnő vezetése miatt különösen a magyarok kedveltek és látogattak. Lederer az utóbbi időben betegesgedett, többször operálni is kellett és így került szanatóriumba, ahol tegnap meghalt. Halála egész Abbáziában mélységes részvétet keltett.

— **Földomlás.** Tegnap délután Abbáziában, a Reich-strassen levő Mandria bazár faltöltése mint egy 10 méter szélességben beomlott, miközben kidöntött egy telefon póznát és szétörte az alatta levő hatalmas hirdető oszlopot is. A hatóság azonnal kiment a helyszínére és megállapította, hogy veszély nem fenyeget. A földomlást csak a talaj egy részének átnedvesedése okozta.

— **Az autóközlekedés korlátozása.** A rendőrség az utóbbi időben felmerült panaszok miatt elrendelte, hogy az automobilmek este hattól tizig a Dante-tér helyett a Riva Marco Pólón állomásozzanak. A Dante-téren a fentjelzett időben az autók nem manőverezhetnek.

— **Turini kirándulók Fiumében.** Turinból a minap 200 kiránduló indult el hosszabb körutazásra. A turiniak meglátogatták többek között Velencét, Béceset, azután Budapestet, június 13-án pedig Fiuméba érkeznek. Innen a Tátra Ungaro-Croata gőzössel folytatják utjukat.

— **Megdrágult a gyermek-pensió Abbáziában.** Nem valami örvendetes újítást szándékoznak behozni a nyáron, amikor tudvaleg Abbáziában igen sok gyermek nyaral. A 8 évnél idősebb gyermekért egész pensió árat fognak számítani, mert — mint mondják — az ilyen gyermekekkel sokkal több ételt pocsékolatnak el a szülők, mint a mennyi egy felnőttnek kell.

— A magyar szülők olyanok — mondotta egy pensiótulajdonos, kivel ez ügyben beszélgetést folytattunk — hogy tele rakják a gyermek tányérját étellel és habár látják, hogy a gyermek nem éhes és nem tud enni, mégis folyton nógatják őket az evésre. Amikor pedig kivesszik a lakást, mégis azzal próbálnak lealkudni az árból, hogy nagyon keveset esznek. Kijelentem, hogy nem azt sajnálják, amit megessenek, hanem azt, amit elpocsékolnak.

hogy már megtapogatta önmagát, hadd lássa, él-e még és nem halt-e meg már régen, ha csak nem örült.

Ez a rögeszme befészkelte magát az agyába. Ugy érezte magát, mint egy akasztott ember, aki leesett az akasztófáról: mint egy kísértet, mely elfelejtett a kakasszóval visszamenni a sírjába és most elfeledetten itt kell bolyongania. A hasonmása ott állt előtte, állandó szemrehányásként, soha sem pihenő figyelemzetésül. Az akasztott ember hívta, csalogatta. Mindig valami szörnyűségre kellett gondolnia, amelynek alá kell vetnie magát, amelytől nem szabadulhat, a melyet nem szalaszthat tovább. Vágyott az akasztófára, mint ahogy a lélek vágyik a sírjába.

És így esett meg, hogy egy nap a Marchand kertjében is láttak akasztófát, szemben a másikkal. A már szunnyadó érdeklődés újra éledt. Másnap reggel összesereglettek az emberek, hogy most majd Lonvoist látják in effigie fölakasztva. De az új akasztott ember csak olyan volt, mint a régi és szakasztott olyan ruha volt rajta.

Csak amikor közelebb jöttek, látták, hogy ez már csakugyan akasztott ember. Marchand fölakasztotta magát éppen szemben a hasonmásával.

Jean Reibrach.

— **Megszökött artista-ügynök.** Két hónappal ezelőtt megjelent Fiumében Kovács Sándor országsszerte ismert artista-ügynök, aki a Via Alessandro Volta 6-ik számú ház második emeletén vett fel lakást és azzal a tervvel foglalkozott, hogy városunkban nyit irodát és innen közvetít artistákat a fiúmei, susáki, abbáziai, trieszti, zágrábi stb. orfeumoknak. Később összeköttetésbe lépett az abbáziai Bristol-szálloda tulajdonosával, akivel abban állapodott meg, hogy az épületben levő orfeumot átveszi és mint saját vállalatot vezeti. Május 15-én azonban Kovács Sándor nyomtalanul eltűnt Fiuméből. Sem a lakását nem fizettet ki, sem egyéb ügyeit nem rendezte; sőt alkalmazottját is egy fillér nélkül hagyta itt, akinek — több napi koplalás után — az Apolló és a susáki orfeumok tagjai adtak össze annyit, hogy Badapestre utazhatott. Erről a Kovács Sándorról most a következő súlyos dolgokat mondja el egyik fővárosi lap:

Kovács (Kohn) Sándor pár évvel ezelőtt még fakereskedő volt a vidéken, de költséges passziói tönkre juttatták. Gyors egymásutánban paprika, majd cirokkereskedő lett és mikor nagyuri életmódját e nem sok hasznót hajtó üzletekből nem tudta fedezni, felesapott Mokrinban tűzoltó alparancsnoknak. A kevés intelligenciájú, de főúri allűrökkel rendelkező parancsnok egy darabig méltóságteljesen rótta a kisváros utcáit aransujtásos uniformisában, míg egyszer arra a szerencsétlen gondolatra nem jutott, hogy felköltözik a fővárosba. Szerencséje is volt, amennyiben gazdagon nősült, mi sem állt tehát útjában, hogy pár hónapig vágyainak megfelelően ne élhessen.

Közben felesége meghalt, a pénz fogyott és Kovács a legrosszabbat választotta: artista-ügynök lett. Hogy a közvetítés minden esniát elsajátítsa, összeköttetésbe lépett Fekete Adolf eszédelhelyező-intézet tulajdonosával, akivel társaságban zugügnökös-ködött. Nem sokáig működtek együtt, az élelmes Kovács önállósította magát. A székesfővárosi szabályrendelet megkivánta négyezer korona övadékkal nem rendelkezett, de ötletekkel annál inkább. A VII. kerületi előjáráságtól, melynek az artista-ügynöki engedélyek kiadásához egyáltalán nincs joga, hangverseny irodára engedélyt eszközölt ki. Ennek alapján aztán vad dühvel vetette magát a közvetítésre és ahány szabálytalanság, visszaélés e téren csak elképzelhető, azt Kovács mind elkövette.

A pénzéhes zugügnöknek ekkor újabb ötlete támadt, teljesen értéktelen előjárásági engedélye alapján cigányzenekarok közvetítésével is kezdett foglalkozni. Azok a cigányzenészek, akiket a sors Kovácséhoz vett, mindenükből kifosztva, rongyosan kerültek ki Kovács karmái közül. Csalásokra vetemedett Kovács, hogy nagyuri életmódját fedezhesse. A kávésoktól előleget vett föl, a cigányokat zsarolta, úgy hogy sokszor tíz följelentés is volt ellene a rendőrségen.

Az 1913. év rendkívül kedvezőtlenül kezdődött, a becsapottak feljelentésekkel renyegtetőztek. Kovács belátta, hogy tarthatatlan a helyzet, mire összes adósságai hátrahagyásával Bukarestbe vándorolt, honnan azonban a hatóság nógatására rövid időn belül kénytelen volt távozni. Fiumében ütötte fel ekkor sátorfáját, misztikus terveivel elérítette konkurrensait, akik viselt dolgait aztán nyilvánosságra hozták.

Kovács belátta, hogy neki itt már nem terem babér, mindenét pénzzé tette és egy Cunard-hajó fedélzetén elindult új hazája felé, honnan azonban, mint alkalmatlan idegent, feltétlenül vissza fogják utasítani.

— **Bosnyák visszavándorlók Triesztben**
Egy osztrák gőzösön a minap 362 bosnyák visszavándorló érkezett Törökországból. Az annexió idején tudvalevőleg igen sok bosnyák család vándorolt Törökországba. A balkáni háború alatt ezek a kivándoroltak rettenetesen sokat szenvedtek. Nagy részük legyilkolták, sokan betegségben pusztultak el. A különböző városok osztrák konzulátusai intézkedtek arról, hogy a bosnyákok hazavitessenek. A abbáziaiakat a San Bartolomeo vesztegzárban szállásolták el s tegnap délután különvonaton elutaztak Boszniába és Hercegovinába.

— **Az államvasutak csaloí.** 1906. szeptember 8-án Triesztben, 9-én pedig Zágrábban adtak fel egy-egy értéktelen olajfestményeket tartalmazó utánvételes vasuti csomagokat, mindkettőt Szemere Miklós nevére, Fiuméba címezve. A csomagok iratai és szállítólevelei eltűntek, azok egy részét meghamisították és így Fiumében a jelentkezőnek díjtalanul adták ki a nagy utánvételi összegekkel terhelt csomagokat. Amikor az iratok visszaérkeztek Zágrába, illetve Triesztbe, azokon olyan hivatalos jelzések voltak, mintha Fiumében a csomagok átvevője kifizette volt az utánvételi összegeket. A trieszti és zágrábi vasuti pénztárnokok éppen ezért gyanútlanul fizettek ki 10—10.000 koronát a csomagok feladójának. Később természetesen kiderült, hogy farfangozósok szedték rá az államvasutakat és károsították meg 20.000 korona erejéig. A megindult vizsgálat hamarosan megállapította, hogy a csomagok feladója és a pénzek felvevője Ormai József volt, a hivatalos iratokat pedig Ormai Ármin, előbbinek bátyja, aki a fiúmei állomás raktárnoka volt, hamisította meg. Amikor a szenzáció kipattant, az Ormai testvérek megszöktek, Ormai József is kerekelt oldott. Ormai Ármin azonban elfogták és a fiúmei törvényszék elé állították. A törvényszék — mint ismeretes — csalásért és okirathamisításért három-évi fegyházra ítélte Ormai Ármin. A törvényszék ítéletét egy a budapesti kir. ítélőtábla, mint tegnap a Kuria első büntető tanácsa jóváhagyta.

— **Elütötte a kocsit.** Elütötte a kocsit Ghersincich Anna 35 éves belvedereit asszonyt tegnap egy kocsit elütötte. A szerencsétlenül járt asszonyt bevitték a kórházba, ahol az orvosok megállapították, hogy csak könnyebb természetű sérüléseket szenvedett.

+ **Az amerikai vám leszállítása.** Az amerikai demokráta párt részéről benyújtott új vámtervezetet április 7-én terjesztették a kongresszus elé. Ez a tervezet tetemes vámleszállítást foglal magában az alvázakra (chassis) és automobilalkatrészekre. Nagyobb automobilimporterek már régebbi idő óta sürgetik az automobilvámtelemek leszállítását, de sikert nem bírtak elérni egyrészt a hazai gyártók és konstruktorok támadása, másrészt republikánus magyavámpárt ellenkezése folytán. A demokráta párt már a múlt évben a választási idő alatt szervezkedett, hogy kormányváltás esetén a vámtarifákat revízió alá veszik, hogy a felpanaszolt nehéz megélhetési viszonyokon könnyítessenek. Az új tervezet összeállításánál figyelembe vették a szükségcikkeket, melyekből sokat vettek fel a vámmentes tételhez. Az automobil egy az amerikai, mint a külföldi, a kormány szemében még mindig fényűzési cikk s így az automobilokra és karosszériákra megmarad a régi vám.

Az új tervezetben azonban új tételnek lett feléve az alváz, melyekre tetemesen leszállított vámot számítanak, az alkatrészek váma még ennél is kedvezőbb. Az abroncsoknál van a legnagyobb vámleszállítás, úgy, hogy erre való tekintettel egy franciaországi abroncsgyár (Bergognau) már a múlt hetekben üzletet is nyitott Newyorkban. Németország az amerikai gyártmányoknál is nagyban használt golyóscsapágyakat szállítja leginkább s ezek vámtételénél is körülbelül 10 százalék vámleszállítás van tervbe véve. A gyújtókészülékeknél melyek Németországban igen tekintélyes kereskedelmi cikkei, nem értek el kedvezményt, mert az amerikai gyártók, kik a német versenytől félnek ellenzi e pontról a vámleszállítást.

x **Uj fogtechnikus.** Novák Rezső fogtechnikus műtermet nyitott a Corso 42. sz. alatt levő Mattiassi házában. Legújabb amerikai rendszerű munka. Modern hygiénia.

Hát mire való a retikül?

Az ember mindig beletesz néhány darab Fay-féle valódi sodeni ásványpasztillát s akkor mindig van kéznél ideális elhárítószer meghűlés és hurut ellen s nem kevésbé ideális szer hurutok, hirtelen föllépő rekedtség és köhögés ellen. Egy doboz ára 1.25 kor. Minden drogériában, gyógyszerárban és ásványvízkereskedésben kapható. Különös ismertetőjele: a Fay név fehér ellenőrzőszalagja, Soden község polgármesteri hivatalának igazolásával.

— **A magy. kir. állami felső építő-ipariskola** (Budapest, VII., Thököly-ut 74 sz.) ez uton értesíti az intézetbe lépni akaró tanulókat és azok szüleit, hogy az 1913/1914. isk. évtől kezdődőleg a rendes szakosztály tanítási idejére és a felvételi feltételekre nézve lényeges változások vannak elrendelve ugymint:

1. a tanítási idő az eddigi 3 és fél év helyett három rendes, szeptember elejétől június végéig tartó iskolai évre terjed;
2. a tanítási idő az első osztályban is szeptember elején kezdődik;
3. a felvételhez ez után is elég lesz négy középiskolai osztály, de az előzetes gyakorlat négy hónap helyett egy évben van megállapítva;

4. a felvételi vizsgálat minden jelentkezőre nézve minden tantárgyból kötelező.

A jövő évre való előjegyzés június 25-től július 31-ig lesz. Tájékoztatót az igazgatóság bárkinek díjtalanul küld a magy. kir. állami felső építő-ipariskola igazgatósága.

A Corso mozgófényképszínház ma esti új műsora a következő: A festői Ceylon. — Biarritz. — A sphynx. dráma — A kőművesek szórakoznak.

— **A kikötőből.** Junius 6. Erkezett: Barletta olasz gőzös Velencéből, üresen; Skyros német gőzös Hamburgból, 30 tonna kávéval, 50 tonna asbeszttel, 150 hordó olajja, 60 tonna kötéllel és 30 tonna vassal.

Indult: Fiume magyar gőzös Konstantinápolyba, üresen; Dunav magyar gőzös 5400 tonna cukorral; Barletta olasz gőzös Bariba, 50 tonna fával, 30 tonna cukorral; Lina olasz gőzös Cataniába, 750 tonna fával; Germania olasz gőzös Tripoliszba, 1200 tonna fával; Skyros német gőzös Hamburgba, üresen; Adria magyar gőzös Mogadorba, 330 tonna fával, 342 bál dohánynyal, 70 tonna cukorral, 100 hordó olajjal és 10 tonna üvegáruval; Francesca osztrák gőzös Santosba, 700 láda és 200 hordó malátával, 200 tonna cukorral és 90 tonna fával, 200 tonna babbal, 200 láda butorral és 10 tonna papírral.

— **A Deák szállóban** holnap este katonazené. Belépti díj 50 fillér.

— **Berlin-szálloda Budapest.** A főváros élete újból egy látványossággal lett gazdagabb. A Révay-utca 10. sz. a megnyílt a 140 díszesen berendezett szobából álló Berlin-szálló, melynek vezetését Winkler Ottó, az abbáziai Lederer-penzió volt igazgatója, a Royal nagyszálló volt titkára, a berlini Hotel Monopol volt igazgatója vette át, ami egymagában garancia a szálló előkelő szákszerű vezetésére.

Tripovich D. és Tsa. hajózási vállala. Naponkénti nyári gyorsvonal!

Triesztből Velencébe és vissza

a Venetia és Wurmbbrandt gyorsgőzösekkel. Az ut tartama csak **3 óra.**

Indulás Triesztből naponta 8 órakor d. e. Indulás Velencéből naponta 2 órakor d. u. vasárnap 8 órakor d. u.

Kitűnő hegedű

olcsón eiadó.

Via Fratelli Branchetta 1. I. em.

a leánykereskedelem beszüntetésére. Külső törvényeket, a legszigorubbakat is, mindig könnyű volt megkerülni. Hanem az egész világ asszonyainak megmozdulása kellett ahhoz, hogy ez a belátás megszülessék; mert a férfi annyira elvakultan a maga önző törvényei szerint intézi a világ sorsát, hogy a legegyszerűbb emberi igazság meglátására is asszonyi szem kell.

Mrs. Chapmann-Catt, a nők választójogi világszövetségének már Budapesten tartózkodó elnöke, két évvel ezelőtt, a stockholmi suffrage-kongresszus után, világméretű ultra indult, mindmáig pártérdekekben utazott s tanulmányainak legfontosabb tárgyává világszerte a leánykereskedelmet tette. Egy újságíró felkeresete Mrs. Chapmann-Catt-et Hungária-szállóbeli lakásán. A fehérhaju, fehér-ruhás, fejedelemi megjelenésű nagyszonyú fárasztó napi munkája után is mosolygó jóakarattal nézte az érdeklődés elős a kérdésre, mi készített arra, hogy világméretű útján legbehatóbban a leánykereskedelem ügyével foglalkozzék, azt felelte:

— Mikor Angliából elindultam tanulmányutamra, arra kértek az angol nők, hogy Egyiptomban és Indiában érdeklődjem azon angol leányok sorsa iránt, kiket oda ügynökök a katonaság számára exportálnak. Sorsukat annyira nyomoruságosnak tudtam meg barátaim révén, kiket viszonyaik felkutatásával biztam meg — miután asszony, sajnos, nem járhat személyesen utánuk — annyira beláttam, hogy a rab szolga szó nem szimbólikus és semmiképp sem túlzott elnevezése ezeknek az emberi páriáknak, hogy utóbb Ázsiában mindenütt az ő életviszonyaik érdekelték elsősorban, mint a társadalom legkihívóbb és legaljasabb nyomora.

— Vajjon lehet-e küzdeni e baj ellen?

— Nemcsak, hogy lehet, de kötelesség. Ahogy a tuberkulózis, a himlő s egyéb csapások ellen tudtak tudással és akarattal szervezkedni az emberek, úgy a leánykereskedelmet is lehet gyökeres harcra kiirtani a társadaom testéből. Mert ezek a nők nem születtek rá, ahogy mondani szokás és könynyű, a prostitúcióra. Ezeket a nyomor kergeti az erkölcsi fertőbe, a nyomor, a rossz gazdasági viszonyok okozta degeneráltság s a teljes műveletlenség. Huszonöt százalékuk gyengeelméjű, nyolevan százalékuk analfabéta. A férfiak, kik velük kereskednek, maguk is többnyire degenerált lények

utánozhatatlannak tartotta. Londonból, Amerikából hozatott ruhát. Ugy öltözködött mint egy kínai nemes, vörös spanyol köpnyvet csináltatott. Hiába, Bármit tett is, egy napon az akasztott ember csak olyan ruhában jelent meg, könyörtelen hasonlatossággal, amely végre is megőrizhette az embert.

Ez a játék valósággal kimerítette a Marchand vagyonát. De most már az egész város érdeklődött a vizsály iránt és a szatós nem akart engedni. Amikor eljött a nyár, Marchand a szokásához híven, ingujjban járt a szobájában. Az akasztott ember utánózta. Dühében aztán meztelenre vetkőzött. Ennyit már akasztott ember nem tett meg, de Marchandot közszemérem elleni vétségért jelentékeny pénzbüntetésre ítélték. Kétségbeesésében lesben állott, várva az órát, amelyben az akasztott ember átöltözik s kész volt arra, hogy Lonvoist megfenyíti a revolverével.

De Lonvoisnak volt annyi esze, hogy ne mutassa magát. Kiszelt valami gépezetet, amelynek segítségével az akasztott bábót be tudta huzni a szobájába, és itt nyugodtan átöltöztethette, hogy aztán egy kereken járó zsinór segítségével visszaállítsa a régi helyre. Dühében Marchand rálőtt a bábura. Ez sértetlen maradt, de Marchand ellen vizsgálá-

s nem is őket kell elsősorban felelősségre vonni, de annál nyomatékosabban a társadalmat, mely ilyen kulturviszonyokat nemcsak, hogy megtűr, de egyenesen nemzetgazdasági hasznot présel ki belőlük.

— Milyen fegyverrel lépjen fel a társadalom?

— A kongresszus egy egész délutánján azt fogjuk meghallgatni, hogy azok a nők, kik már kivívták választójogukat, a leánykereskedelem leküzdésére miféle reformokat léptettek életbe s miféle eredményeket értek el általunk.

— A nők általános szavazati joga tehát összefügg a leánykereskedelem elleni harc sikerével?

Mrs. Chapmann-Catt arcán megjelent bájos és nőies mosolya:

— Annyira összefügg, hogy miután és két éven keresztül a világ minden tájékán prostituált nők életviszonyait kutattam: eredményeképpen csak egy felkiáltásom van: választójogot a nőknek, sürgősen, ma és nem holnap, mert ha semmi egyéb tenni való nem is várna a nőre a törvényhozában, legalább nőtársai milliót segiténé vissza emberi sorsba, hová most nem tartoznak.

Dénes Zsófia.

Ujdonságok.

— **Bródy Sándor elutazott.** Bródy Sándor ma reggel, négy heti üdülés után Abbáziából Münchenbe utazott, ahol néhány hetet szándékozik tölteni. Örömmel jelenthetjük, hogy a kitűnő író egészsége teljesen helyre állott. Szegő dr., a kezelő orvosa kijelentette, hogy Bródy teljesen kiheverte a baját.

— **Térzene.** A városi zenekar ma pénteken este hangversenyt ad a Dante-téren, a következő műsorról:

1. Wagner — A Niebelungok-induló.
2. Rossini — A „Szemiramisz“ szimfóniája.
3. Brahms — Magyar táncok.
4. Verdi — Részlet az „Álarcosbál“ c. operából.
5. Michaelis — Török őrzárát.

— **Baleset a hajón.** Osakurdja Miklós 23 éves hajómunkás tegnap egy olasz vitorlason dolgozva, két méternyi magasságból lezuhant s könnyebb természetű zuzódásokat szenvedett. Lakásán ápolják.

tot indítottak gyilkossági kísérlet címén. Három havi börtönt kapott csak, mert a magas törvényszék is mulatott az eseten.

Amikor a börtönből hazakerült, az akasztott ember fegyverruhában volt.

III.

E pillanattól kezdve Marchand boszorkánysággal gyanúsította a szomszédját és buskomorrá lett. Akárhon volt is és ha le is hunyta a szemét, az akasztott embert mindig maga előtt látta. Éjjel ott himbálódzott az ágya fölött s följesztette a szatósot az álmából. Napközben mindegyre csak arról akart meggyőződni, ott van-e még és ha már egyszer meglátta, akármit tett is, a szeme csak oda tapadt a gyűlölt látványra.

A kalapos lassankint tökéletesbbitette a hasonlatosságot. Az akasztófán lógó bábunak mozgatható tagjai voltak, amelyekkel borzalmasan furesa mozdulatokat tett, ha a szél meghimbálta.

Marchand, szinte eszméletlenül, órákat töltött azzal, hogy nézze mélabus hasonmását az akasztófán. És mennél alakalanabb lett a kép merev és fáradt két szeme előtt, annál tisztábban vésődött az a lelkébe. Az ember már nem az akasztófán lógott, hanem az ő ágyában. Már nem is volt báb, hanem valóság, husból és vérből való ember, egy igazán akasztott ember. Annyira volt,

— **Egy közismert abbáziai penziós halála.** Tegnap délután 7 órakor sürgöny érkezett Wienwaldból a Lederer penzióba, amelyben az állott, hogy Lederer József ott meghalt. Lederer József igen ösmert és kedvelt alakja volt Abbáziának. Ő alapította mintegy 15—20 évvel ezelőtt a Penzió Habsburgot, melyet kitűnő vezetése miatt különösen a magyarok kedveltek és látogattak. Lederer az utóbbi időben betegesgedett, többször operálni is kellett és így került szanatóriumba, ahol tegnap meghalt. Halála egész Abbáziában mélységes részvétet keltett.

— **Földomlás.** Tegnap délután Abbáziában, a Reich-strassen levő Mandria bazar faltöltése mint egy 10 méter szélességben beomlott, miközben kidöntött egy telefon póznát és szétörte az alatta levő hatalmas hirdető oszlopot is. A hatóság azonnal kiment a helyszínre és megállapította, hogy veszély nem fenyeget. A földomlást csak a talaj egy részének átmedvesedése okozta.

— **Az autóközlekedés korlátozása.** A rendőrség az utóbbi időben felmerült panaszok miatt elrendelte, hogy az autók este hattól tizig a Dante-tér helyett a Riva Marco Pólón állomásozzanak. A Dante-téren a fentjelzett időben az autók nem manőverezhetnek.

— **Turini kirándulók Fiumében.** Turinből a minap 200 kiránduló indult el hosszabb körutazásra. A turiniak meglátogatták többek között Velencét, Bécsét, azután Budapestet, június 13-án pedig Fiuméba érkeznek. Innen a Tatra Ungaro-Croata gőzössel folytatják útjukat.

— **Megdrágult a gyermek-pensió Abbáziában.** Nem valami örvendetes újítást szándékoznak behozni a nyáron, amikor tudvaleg Abbáziában igen sok gyermek nyaral. A 8 évnél idősebb gyermekért egész pensió árat fognak számítani, mert — mint mondják — az ilyen gyermekekkel sokkal több ételt pocsékolatnak el a szülők, mint a mennyi egy felnőttnak kell.

— A magyar szülők olyanok — mondotta egy pensiótulajdonos, kivel ez ügyben beszélgetést folytattunk — hogy tele rakják a gyermek tányérját étellel és habár látják, hogy a gyermek nem éhes és nem tud enni, mégis folyton nógatják őket az evésre. Amikor pedig kivesszik a lakást, mégis azzal próbálnak lealkudni az árból, hogy nagyon keveset esznek. Kijelentem, hogy nem azt sajnálják, amit megessenek, hanem azt, amit elpocsékolnak.

hogymár megtapogatta önmagát, hadd lássa, él-e még és nem halt-e meg már régen, ha csak nem örült.

Ez a rögeszme befészkelte magát az agyába. Ugy érezte magát, mint egy akasztott ember, aki leesett az akasztófáról; mint egy kísértet, mely elfelejtett a kakasszóval visszamenni a sírjába és most elfeledetten itt kell bolyongania. A hasonmása ott állt előtte, állandó szemrehányásként, soha sem pihenő figyelemzéstésül. Az akasztott ember hívta, esalogatta. Mindig valami szörnyűségre kellett gondolnia, amelynek alá kell vetnie magát, amelytől nem szabadulhat, a melyet nem szalaszthat tovább. Vágyott az akasztófára, mint ahogy a lélek vágyik a sírjába.

És így esett meg, hogy egy nap a Marchand kertjében is láttak akasztófát, szemben a másikkal. A már szunnyadó érdeklődés újra éledt. Másnap reggel összesereglettek az emberek, hogy most majd Lonvoist látják in effigie fölakasztva. De az új akasztott ember csak olyan volt, mint a régi és szakasztott olyan ruhá volt rajta.

Csak amikor közelebb jöttek, látták, hogy ez már csakugyan akasztott ember. Marchand fölakasztotta magát éppen szemben a hasonmásával.

Jean Reibrach.

Telefon — Távirat.

A király Budapesten.

BUDAPEST, jun. 6. Politikai körökben hire jár, hogy a király az ősszel hosszabb időre Budapestre jön.

A miniszterválság.

BECS, jun. 6. Tisza István gróf szombaton audienciára megy. Cuvaj utódját illetőleg még nem történt határozás. Erre csak a miniszterválság megoldása után kerül sor.

BUDAPEST, jun. 6. Hazai báróhoz közel álló körökből származó értesülés szerint egy ideiglenes miniszterium, Hazaival az élén, nagyon valószínűtlen. A honvédelmi miniszter úgy tudja, hogy a király egy Tisza-féle kombinációtól sem idegenkedik, de még ez is bizonytalan. Döntés a jövő hétre várható.

A főrendiház ülése.

BUDAPEST, jun. 6. A főrendiház tegnap délután 4 órakor Jósika Samu báró elnöklelté alatt ülést tartott, melyen Lukács László helyett Serényi Béla gróf jelentette be a kormány lemondását. Indítványára kimondták, hogy az új kormány megalakulásáig nem tartanak ülést.

Az új miniszterelnök.

BUDAPEST, jun. 6. Lukács Tisza Istvánt ajánlotta utódjául, akinek már kész programja van. Ezt holnap be fogja mutatni ő felségének. Kineveztetése esetén Tisza megtartja a belügyi tárcát is, belügyi államtitkárja pedig Sándor János lesz.

Kihallgatáson.

BECS, jun. 6. Jósika Samu báró ma Bécsbe érkezett és hosszabb ideig tárgyal Lukácssal. Jósika holnap délelőtt 10 órakor, Tisza István 12 órakor járul a király elé.

A király tartja Lukácsot.

BECS, jun. 6. Az udvari körök úgy tudják, hogy a király némi aggodalmakat táplál gróf Tisza István vállalkozásával szemben. Tisza miniszterelnökségét különben a trónörökös is ellenzi és inkább Khuen-Héderváryt szeretné a miniszterelnöki székben látni.

A király különben nagyon nehezen akarja magát elszánni Lukács elbocsátására és mindinkább hitelt adnak annak a verzióknak, hogy az uralkodó huzamosabb ideig meg akarja bizni Lukácsot az ügyek ideiglenes vezetésével.

A kaszaboló százados.

BUDAPEST, jun. 6. Héderváry Lehel megbizta két barátját, hogy provokálják Gerő Vilmos századost. A segédek ma levélben tudatták Héderváryval, hogy az ügyet nem viszik lovagias térre, mert Gerő öt képviselői köteletségének teljesítése közben inzultálta és immunitását sértette meg.

Tisza és Héderváry Lehel.

BUDAPEST, jun. 6. Héderváry Lehel segédeinek Károlyi Mihály grófnak és Hajdu Marcellnek felfogását általában helyeslik, de Héderváry minden áron elégtételt

akar, azért most Tisza Istvánt provokáltatta, mert ő adta ki a parancsot.

A főherceg jogi vizsgája.

BUDAPEST, jun. 6. József Ferenc főherceg, József főherceg fia ma tette le az első alapvizsgát Timon Ákos, Szentmiklóssy Márton és Sággy Gyula egyetemi tanárok előtt, akik egyhangulag kitűnőnek mi-
nősítették a főherceg vizsgáját.

Gerő százados az ügyéről.

BUDAPEST, jun. 6. Az Est munkatársa ma kérdést intézett Gerő századoshoz, aki ügyéről a következőket mondta:

— Erdemben nem nyilatkozhatom erről a dologról, mert katona vagyok. Tudomásom van az ellenem irt és elhangzott nyilatkozatokról. Elmondták azt is, mit szolt Vázsonyi. Engem azonban mindez nem érdek. Nyugodtan nézek a vizsgálat elé, mert mindenben helyesen jártam el. Hogy pedig ez nem csupán az én egyéni felfogásom, azt a hozzám érkezett rengeteg üdvözlő irat is bizonyítja.

Rédli ezredes ügye.

BECS, jun. 6. Rédli ezredes ügyével még mindig erősen foglalkoznak az osztrák pártok és nincsenek megelégedve a válasszal, amelyet Georgi Landwehr miniszter adott a hozzá idézett interpellációkra. Rossz néven veszik, hogy a miniszter nem terjeszkedett ki arra, hogy ki adta Rédli ezredes kezébe a revolvert. Hibáztatják a bécsi államrendőrséget is, amely elől Rédli könnyen elmenekülhetett volna. Leleplezése tisztán a postahivatalnokok ügyességének köszönhető.

Az új Nemzeti Színház építése.

BUDAPEST, jun. 6. Jankovics miniszter Töry Emil és Pogány Móric műépítészeket megbizván a Nemzeti Színház építőterveinek az elkészítésével, a régi épület lebontását a napokban elfogják rendelni. delni.

Lefoglalt ujság.

BECS, jun. 6. A rendőrség ma három cikk miatt lefoglalta az Arbeiterzeitungot. Az első cikk a Rédli-ügygyel, a második Georgi tegnapi beszédével, a harmadik Lukácssal és Cuvajjal foglalkozik, akiket betörőknek és utonállóknak nevez.

Leégett máv. mihely.

MISKOLC, jun. 6. A Máv. mihelye az éjjel leégett. Sok koei is elpusztult. A kár több százezer korona.

Családi dráma.

BECS, jun. 6. Az éjjel Polónyi Ede magyar pincér felesége agyonlőtte a férjét, aztán önmagát.

Öngyilkos gyilkos.

BECS, jun. 6. Néhány nap előtt Vösendorfban gyilkosságot követett el, amelynek áldozata egy Kreiner nevű stíriai földbirtokos volt. Napokig kutattak a gyilkos után, míg végre sikerült kinyomozni Oberhollabrunnban Vizinger kocsis személyében. A gyilkost átadták a kerületi törvényszéknek. Vizinger ma éjjel öngyilkosságot követett el. Egy olyan szobába zárták, amelyben akták voltak. Vizinger az aktákon levő zsinó-

rokból kötelet sodort és arra fölakasztotta magát.

A megvesztegetett képviselők.

ROMA, jun. 6. Hosszu és heves jelenetekben bővelkedő vita után a kamara le-
tárgyalta az igazságügyi palota építésével történt vesztegetés megvizsgálására kiküldött bizottság jelentését. Sonnino volt miniszterelnök azt indítványozta, hogy a kamara vegye tudomásul a vizsgálat eredményét és az iratokat tegye át az ügyészséghez. Barenini szocialista képviselő azt a sokkal szigorubb indítványt tette, hogy a kamara ne csak a jelentést vegye tudomásul, hanem tegye magáévá az Abignente, Guaracino, Brunialti, Luzzatto és Mosca képviselők eljárásáról mondott bírálatot is. Ez a pótindítvány heves ügyrendi vitát idézett elő. A kamara végül mind a két indítványt elfogadta és így az említett képviselők eljárását élesen elítélte.

Jack, a hasfelmetsző.

LONDON, jun. 6. A Daily Mail egy munkatársa beszélgetett Sir Melville-Macnaghten-nel, a londoni rendőrfőkapitányság bűnügyi osztályának nyugalomba vonult főnökével. A beszélgetés folyamán Macnaghten szenzációs titokról rántotta le a leplet: elmondta, hogy Jack, a híres hasfelmetsző, elfogatása után, tehát most huszonöt éve, öngyilkosságot követett el. A rendőrfőnök kijelentése izgalmas föltűnést keltett. A hírhedt gonosztevő hosszú ideig réme volt a londoni-Ostend-nek, ahol számos asszonyt megtámadott és testüket késsel fölhasította. Akkoriban a londoni rendőrség a legnagyobb erőfeszítéssel igyekezett a gonosztevőt kézrekeríteni, de a dolog feledésbe ment és senki sem tudott róla, hogy a hasfelmetszőt egyáltalában elfogták volna. Most a rendőrfőnök elmondta, hogy a hasfelmetszőt sikerült letartóztatni. A londoni rendőrség azonban akkor eltitkolta a dolgot, mert a gonosztevő nyomban kézrekerülte után földaalatti börtönökben kijátszotta az örök figyelmét és megölte magát.

Gesov lemondása.

SZOFIA, jun. 6. Formailag már elfogadta a király Gesov lemondását, de hivatalosan még nem. A kormány részéről kijelentik, hogy a lemondást Danev megérkezése előtt nem teszik közzé. Ebben a fentartásban leledzik a válság tulajdonképpeni okainak magyarázata is. A Cankovicsék hajlandók volnának Oroszország kivánságához képest engedni, de a nemzeti párt elene van minden engedékenységének. Ez a nézeteltérés a válság igazi oka. A jelen pillanatban nemesak annak a kérdésnek eldöntéséről van szó, döntő bíróság legyen-e, vagy háboru, hanem arról, vajjon Bulgária Oroszországhoz, vagy Ausztria-Magyarországhoz, a hármass ententához, vagy a hármass szövetséghez csatlakozzék-e?

A görög-bolgár megállapodás.

SZALONIKI, jun. 6. Ivanov tábornok szalonikii missziója a Duzmenisz görög vezérkari főnökkel kötött megállapodás alá-

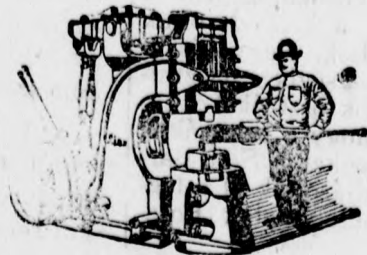
Gróf CSÁKY LÁSZLÓ

Prakfalvi Vas- és Acélgvár rt.

Budapest, IX., Csillag-utca 4. szám.

Öntöttacélmű AJAX 5/0 gyors-
esztergaacél. AJAX szerszám-
acél AJAX kőfűrő acél stb.

Szab. AJAX rugóspöröly a leg-
jobb közlömüves kovácspöröly
Több mint 1700 drb. üzemben.

Szerszámgyártás

Matom-, bányá-,
kovács-, lakatos-
és kőfaragó szer-
számok, kész kő-
zetfűrők, lapátok

írásával véget ért. E megállapodás szerint az ezidőszert katonailag megszállott hadállások a határkérdés végleges elintézéséig változatlanul megmaradnak a megszállott kezében. Ivanov tábornok holnap különvontan Szerreszbe utazik.

A bolgár kormány lemondott.

SZOFIA, jun. 6. A bolgár kormány az éjszaka minisztertanácsot tartott, melyen elhatározta, hogy ma beadja lemondását, mert nem fogadhatja el Oroszország békeközlését. — Ferdinánd király fogadta az ellenzék vezéreit, akik azt tanácsolták, hogy Bulgária kezdje meg a háborút Szerbia ellen.

Oroszország ellen.

SZOFIA, jun. 6. Az ellenséges hangulat Oroszország iránt nem ismer határt és a nacionalista sajtó még fokozza az ellenszenvet. Az orosz birodalmat okolja Bulgária, hogy mikor jövő boldogulásáról volt szó Oroszország akadályokat gördített elébe.

Megindulnak a vonatok.

KONSTANTINÁPOLY, jun. 6. A Törökország és Bulgária között való vasuti közlekedés újból való felvétele kérdésében a keleti vasutak igazgatósága azzal az ajánlattal fordult a portárhoz, hogy az elpusztított vasuti hidakat hozzák rendbe, amikor a vasuti közlekedés újból megkezdhető lesz. A tegnapi minisztertanácsnak kellett volna dönteni e kérdésről, de eddig nem bizonyos, vajjon határozatot hozott-e.

Leszerelték a török csapatokat.

KONSTANTINÁPOLY, jun. 6. A Terzamani Hakikat szerint a Csataldzsa és Bulair előtt álló csapatok leszerelése halálra ítéltül megkezdődik. A kormány ma elhatározta a szállításukhoz szükséges hajók kibérlését. E hír még hivatalosan nincs megerősítve.

A török parlament.

KONSTANTINÁPOLY, jun. 6. A parlament nyomban a végleges békekötés után összehívja a parlamentet, amely a háború kitérése óta el volt napolva.

NYILTTÉR. *)

MEGHÍVÓ.

A Behozatali és Kiviteli Részvénytársaság 1913. évi június hó 21-én délelőtt 10 órakor helyben a társaság helyiségeiben

XIV-ik RENDES KÖZGYÜLÉSÉT.

meghívja, melyre a részvényeseket tisztelettel meghívja.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság évi jelentése és az 1912. évi mérleg bemutatása.
2. A felügyelő-bizottság jelentése és ha-

tározathozatal az üzleti eredményt illetően.

3. A felügyelő bizottsági tagok választása.

4. Esetleges indítványok.

A közgyűlésen részt venni kívánó részvényesek az alapszabályok 10. paragrafusában értelmében felhivatnak, hogy részvényeiket a nem esedékes szelvényekkel együtt 8 nappal a közgyűlés megtartására fent kitűzött határidő előtt a társaság pénztáránál letétbe helyezték.

Fiume, 1913. június 5.

Az Igazgatóság.

TŐZSDE.

Budapesti Értéktőzsde.	Jun. 5 zárlat	Mai árf. 1 óra
Magyar hitelrészvény	817.50	816.—
Osztrák hitelrészvény	623.—	621.—
4%-os koronajáradék	81.75	81.70
Osztr.-magy. államvasut.	718.—	715.—
Jeleslőbank	425.—	427.—
Leszámitolóbank	514.—	513.—
Hazai Bank	280.50	279.—
Magyar Bank és Keresk. R-T.	546.—	544.—
Rimamurányi	700.50	679.—
Salgótarjáni	756.—	753.—
Közuti Vasut.	646.50	643.—
Városi Villamos	364.50	363.—
Adria	538.—	—
Déli Vasut.	124.50	—
Magyar Cukoripar	2800.—	—
Rizsgyár	3850.—	—

Budapesti Gabonátőzsde.

(50 kilogrammonként.)

Buza áprilisra	—	—
Buza májusra	—	—
Buza októberre	—	—
Rozs 1913 áprilisra	11.47	11.46
Rozs októberre	—	12.—
Tengeri májusra	9.35	9.37
Tengeri júliusra	—	—
Tengeri augusztusra	8.02	8.03
Zab áprilisra	8.12	8.13
Zab októberre	8.46	8.48

Bécsi Értéktőzsde.

Osztrák hitelrészvény	623.—	623.—
Magyar hitelrészvény	816.—	815.—
Osztrák magyar államvasut.	716.—	715.—
Déli Vasut.	124.70	124.—
Alpesi	959.—	955.—
Skoda	841.50	841.—
Osztr. koronajár.	82.95	—

Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi kör- sek átlagár.
Fiumei 4%-os kölcsönkötv.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—
Fiumei Népbank	112.—
Litorale Bank és Takaréksz. Susák	240.—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—
„Indeficienter“ tengerhajóz.	500.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1400.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1100.—
Orient tengerhajózási társ.	1300.—
Alt. Forgalmi r. t. régi	1900.—
Magyar Olajgyár	1800.—
Austro-Americana	202.—
Stabilimento Tecnico	292.—
Navigazione Libera Triest.	643.—
Osztrák Lloyd	584.—
Ampelea Szeszpároló Rt.	9850.—
I. Trieszti Rizsgyár	436.—
„Kerka“ dalmát vízművek r. t.	717.—
Spaiatoi Portland Cement	431.—
Assicurazioni Generali	395.—
Riunione Adriatica	891.—
	3910.—

1878 óta! THIERRY A. gyógyszerész BALZSAMA

Csak a zöld apaca védjeggyel VALÓDI.

TÖRVÉNYILEG VÉDVE.

Ezen balzsam: Utóérhetően gyógyhatású tüdő és mellbetegségeknek, enyhíti a katarhust, megakadályozza a tüdőgyuladást s gyógyulást hoz az ilyenül legmakacsabb betegségeknek is. 2. Kifűző hatású torokgyulladásnál, rekedtség és gégebetegségeknek. 3. Mindennemű lázgyökereken megszüntet. 4. Gyógyít mindennemű májbetegséget gyomor, bélbántalmakat, gyomorgörccsöt, szaggatást, asthmát, elnyálkásodást, butogást, gyomorégést, felpuffensét stb. 5. Gyógyhatású aranyer és altesti bántalmaknál. 6. Enyhe hatású hashajtószert, vértisztítót, tisztítja a veséket, étvágygerjesztő és elősegíti az emésztést. 7. Kifűzően bevált fogfájásnál, lyukas fogak, szájbuznál, fogviznek használva erősíti a foghúst, megszüntet a száj vagy gyomortól eredő bűzt. 8. Gifiszta ellen biztos hatású. 9. Kúlsóleg minden sebet, sebhelyet, orbáncot, láztól eredő hólyagot, kelet szemölcsöt, égési seceket, fágyott testrészeket, pörsenéket, kiütéseket, fejfájást, zúgást, szaggatást, csúzt és fülbántalmakat, gyógyít. Minden háznál különösen influenza, köhögés és más járványoknál néznie legyen. VIGYAZZUNK A ZÖLD APACAVAL ELLÁTOTT VÉDJEGYRE.

Minden balzsamból lefekvés előtt egy vagy két kanál cukorral bővéve vagy a nélkül ugyiszíván egészséges viradást jelelt.

Minden hamisítás, utánzat és más balzsamok hasonló védjeggyel való eladása büntetés terhe mellett törvényileg tiltva van. 12 kis vagy 6 nagy vagy 1 különleges családi üveg ára Kor. 5.60. Kisebb rendelés mint 12 kis vagy 6 nagy üveg nem lesz szállítva. Nagyobb rendeléseknél jelentékeny árengedmény. Budapestben kapható: Török József gyógyszerárban s a legtöbb gyógyszertárban. Nagyban kapható Thalmayer és Seitz, Hochmeister utóda; Radanovits Testvérek drogueriájában Budapestén. Ahol nincs lerakat, ott rendeljünk.

THIERRY A. Orangyal-gyógyszertárából PREGRADA (Rohitsch-Sauerbrunn mellett.)

Igyék naponta 1—2 palaczk

Dupla-malátasört

de Szent István védjeggyűt, mert ez a legelső, a valódi.

A söriparban korszakot alkotó a „Kőbányai Polgári Sörfőződe“ ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoznak. Nemcsak a legélvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség-, étvágy hiány-, vérszegénység-, álmatlanság-, tüdő- és gyomorbajoknál: igen ajánlandó lábbadozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: Nooraen tanár Bécsben; Korányi tanár Budapesten; Glax tanár Abbáziában és számos más szaktekintély.

Kapható:

Frisztöltésű palaczkokban minden fűszer és csemege kereskedésben. Frissen csapról kimérve minden előkelő étteremben.

Kötőgép olcsón elado
Via Branchetta 2 II. 6

Tudja Ön már,
: hogy mi az :

ALGA?

Az ALGA egy kizárólag növényi nedvekből készülő gyógyszer, mely biztos eredménnyel használható csúzfájdalmak, fejfájás, fogfájás, kellemetlen szájszag, nátha, gége és mellhurutok, gyomorgyengeség, hányás, tengeri betegség és ájulás ellen valamint használható a rossz levegőjű betegszobák levegőjének tisztántartására és bármely szoba levegőjének illatosítására.

Kapható kizárólag! **Budak D.** gyógyszerárban
VIALE DEAK — FIUME — VIALE DEAK

IDEGENFORGALOM

(Mouvement d'étrangers)

Abbaziai furcsaságok.

—o—

AZ ÜDÜLÉS HIÉNIÁL.

A pensióban mindig van egy ur, de többnyire egy hölgy, aki lelkiismereti kérdésnek tartja, hogy mindannyiunkra vigyázzon. Ő az, aki reggel, ha korán kelek, a sokáig alvást ajánlja, ha pedig sokáig alszom, azt tartja károsnak.

A reggeli kávé nem engedi meginnom, mert az egészségtelen, ámbar már 30 év óta azt reggelizem. Ellenben kakaót rendel a számomra vajjal és mézzel, amiket sajátkezűleg ken fel a zsemlemre és amitől állandóan gyomorémelygést kapok.

Dél előtt ő mondja, hogy mit csináljunk, ő ad felvilágosítást a hajók indulásáról, a melyek azonban sohasem úgy indulnak. Délben csak úgy engedi megennem a levest, ha neki ízlett, az előételből ő ad ki a tányéromra, ha jó: keveset, ha rossz: sokat; a húst és tésztát, amit pedig nagyon szeretek, sohasem engedi végig ennem.

Délután oda kell mennem, ahová ő akarja, majd vacsoránál megint ő esicsérgi a fülembe, mikor valamit a legjobb étvágygyal eszem:

— Hogy lehet ebből a komisz ételből enni? Hiszen ez disznónak való!

Ő az, akinek a hangját folyton hallani, véleményét nyilvánít, belebeszél a mások beszélgetésbe, közben pletykál Fuchsnéról nekem, később rólam neki, olykor partikat akar összehozni, majd békés házasságot veszít össze.

És mikor végre elutazik és mi kikísérjük a vonatig, hogy valahogy le ne maradjon, még azt mondja a vonatnál, könnyes szemmel:

— Istenem, Istenem! Mi lesz magukkal nélkülem?...

(Márk.)

ABBAZIA

tegnap érkezett fürdővendégei:
(Hótes arrivés hier:)

Alsmann Marie Grác
Alcalay Clarisso Belgrád
Arnold Kati Meran
Breitner Clára Budapest
Bruch Miklós Szolnok
Bals Mathin Bukarest
Baic Kolas Zemlyodilac
Bobarevic Jeorosima Breko
Bretz Helene Schaessburg
Boborevic Jevrosina Breko
Bálint Lajos Mohács
Csányi Péter Budapest
Cantiene Gusti Wien
Csató Martin Beregszász
Czerweny Paula Wien
Christiano Anna Wien
Engel Hugó Budapest
Egger Jacob Linz
Epstein Ilka Vinkovce
Fihl Leopold Wien
Fograsch Péter Brassó
Flemming Fritz Wien
Fuchs Albert Wien
Grosz József Budapest
Golant Nathan Wien
Glaser Hans Wien
Gintz Alfréd Wien
Grünfeld Jenő Budapest
Garami Géza Budapest
Gerő László Budapest
Hodi Róza Budapest
Herwig Pál Frankfurt
Hayedegg Hermine Grác
Hoffmann Hers M.-Sziget
Hendl P. K. Prága

Hausner
Grand H.
Penelope
Breiner
Seeuranst.
Bristol
Drazica
Grand H.
Szező
Szező
Márkus
Bristol
Penelope
Seeuranst.
Lunacek
Abbazia
Lederer
Antonienh.
Savoy
Plobst
Kolb
Posthorn
4 Jahreszeit.
Vidakovits
Grand H.
Lederer
Loky
Seeuranst.
Seeuranst.
Seeuranst.
Savoy
Scheller
Hausner
Seeuranst.
Cesky

Juvancic Franz Ratschach
Jesenilko Stanko Laibach
Jakobinyi Győre M.-Sziget
Kuklinski Marcell Krolestvo
Kehsler Heinrich Wien
Kassowska Nadina Moskva
Kovács József Budapest
Koller Pál Budapest
Kezen Gyula Zágráb
Kovács Antal Budapest
Kaszewsko Henryko Moszawa
Legmann Miksa Dezmér
Lang József Miskolc
Mroczkowna Marya Warszawa
Metzger Grete dr. Turn
Makoski August Wien
Münster Gali Stajerlak
Mandel Ferenc Sarosol
Melles Viktor
Müller Mörice Teschen
Marcher Hermann Wien
Marcher Elisabeth Wien
Meinzingler Irma München
Mözse József Csikszereda
Mayer Gusztáv Aussig
Montolion J. Szabadka
Nagler Samuné Budapest
Niemerik Benő Lodz
Pogorrelski Wiadyszar Drohobyc
Pecnik József Wissel
Philip Johann Wien
Pollák Ferenc Budapest
Paxner Rezső Selmecbánya
Pataki Ferenc Miskolc
Pérez Johann Wien
Rigó Pál Brassó
Rónai Armin Budapest
Rosenberg Dezső Budapest
Rosen Bernard Drohobyc
Réczey Béla Budapest
Rosenczweig B. Bukarest
Rechovsky Hedwig Turn
Stein József Prága
Sgnarenina Julie Wien
Stein Kammely Miskolc
Sternthal Adolf Zelesek
Szabó Andor Panesova
Sal Béla Gyula
Sislichal Ignác Grác
Spitzer Emil Djakovár
Scheikl Mari Marburg
Somogyi Imre Székelyhid
Szervas Jenő Dés
Steinberger Róza Lemberg
Schwarz Henrik Szeged
Szteffek Jozefine Wien
Sontkevitsch Sophi Moskva
Tóth József Debrecen
Trapp József Versec
Taraszovics János Pozsony
Ullmann József Budapest
Vadász Sándor Miskolc
Vitackova P. M. Berau
Vágó Róbert Budapest
Vágó Lajos Kaposvár
Wertheimer Adolf Wien
Weisz Vilmos Siklós
Wehnart S. Orlau

—o—

Angol, francia, spanyol, cseh

FORDÍTÁSOKAT

elvállal elsőrangú helybeli cég levelezője.
Ajánlatok „Fordítás” jelisével a kiadóhivatalba kéretnek

Perfekt német levelező,

könyvelő, nős, 9 évi irodai gyakorlattal állást óhajtott változtatni. Cím a kiadóhivatalban.

Posthorn
Liburnia
Seeuranst.
Agram
Herkules
Palace
Seeuranst.
Viktória
Liburnia
Grand H.
Marchlewsk.
Szező
Offiz. K.
Marchlesk.
Grand H.
Posthorn
Riviera
Kolb
Janette
Palace
Antonienh.
Antonienh.
Antonienh.
Seeuranst.
4 Jahreszeit.
Quarnero
Breiner
Szező
Marchl.
Posthorn
Staatsb. K.
Seeuranst.
Seeuranst.
Seeuranst.
Seeuranst.
Seeuranst.
Austria
Quitta
Breiner
Lederer
Bristol
Grand H.
4 Jahreszeit.
4 Jahreszeit.
Riviera
Riviera
Drazica
Bristol
Offiz. K.
Lederer
Vrus
Seeuranst.
Seeuranst.
Herkules
Savoy
Lunacek
Palace
Seeuranst.
Seeuranst.
Kolb
Seeuranst.
Viktória
Cesky
Augusta
Seeuranst.
Grand H.
Bristol
Palace

VELENCE.

ORIENTAL NAGY KÁVÉHÁZ

Riva degli Schiavoni, a Lidora induló hajók kikötőjével szemben.

Tagás terras — Játéktér amerikai bar.
— Modern berendezés. — Központi fűtés.
Kitünő szellőztetés.

Naponta 4-től 6-ig és fél 9-től 12-ig
szimfonikus zenekar.

Mozgóképelőadás teljes világítás mellett.

Naponta új műsor.

Kőbányai Polgársör,

a Florian, Quadri és Orientale kávéházak.
(Szt. Márktér és Riva degli Schiavoni) valamint a Grand Hotel Lido söresarnoka közönségének legkedveltebb itala.

Vaerin Testv. és Tsa.

Tengeri fürdő Lusinpiccolo Cigale

Strand-Hotel és Bellevue penzió

- Cigale -

Minden kényelmet biztosító elsőrangú családi otthon. Magyar ház.
Prospectus.

Velence

San Marco szálloda

(Campo S. Luca).

Modern berendezés. — Fürdők. — A gúny kiállításán dícsérő okmányokkal kitüntetve
SZOBÁK 2 és fél LIRÁTÓL FELJEBB.

LIDO PENSIO Abbaziában

A Súdstrandon a legjobb magyar otthon.
Kérjünk prospektust (Budapest a „Rémi” szálló postásánál is kapható.) Legmérsékeltőbb árak Kitünő konyha, gyönyörű szobák.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia” szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Minthét szállóban kitünő konyha és árnyas kertek. Fajborok és kőbányai polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

KÖZGAZDASÁG.

—O—

BALKANKERESKEDELMŰNK JÖVŐ ALAKULÁSAI.

A nagyhatalmak által oly fennen hirdetett statusquót alaposan diszkreditálták a Balkán ifjú óriásai. Saját erejükből — melyet Európa eddig félreismert — küzdtek fel magukat oly hatalmi pozícióba, melyvel a jövőben számolni kell és olyan átalakulást idéztek elő a balkáni térképen, mely gyökeres rendszerváltozást jelent a jövő Balkán-politikájában.

Váratlanul, meglepetésszerűen ért bennünket ez a helyzet és az egymásra torló események készületlenül találtak bennünket. A politikai statusquónál talán még sokkal nagyobb, ránk nézve mindenesetre jelentőségesebb változá sállott be, az országhatároknak ezen eltolódása révén, a gazdasági viszonyban, melyben a Balkán-államokhoz, főként a súlyos vereséget szenvedett Törökországhoz állottunk. Törökország volt az az emporium, melyhez a legjobb szál fűzött bennünket, mely ipari termékeink számára egy rendkívüli felvevőképes, fontos elhelyezési piacot jelentett. Lakosságának az ország területéhez viszonyított jelentékeny száma, emellett iparánk alig számbevehető volta magyarázza meg azt a nagy importot, melyet Törökország iparcikkeiben felmutathat, de kétségkívül jelentékeny tényzőt képezett ennek a beviteli forgalomnak elérésében az a körülmény, hogy a török vámhivatalok az összes import után 11 százalékos értékvényt szednek, tehát egy relative alacsony vámtételt, mely különösen a kisebb értékű tömegcikkekénél, melyek a bevételnek tetemes részét alkotják, az import lehetőségét nagy mértékben előmozdította.

Ipari törekvéseink tehát igen érzékeny csapást szenvedtek a szláv népek terület-átvételei által, mert legjobb piacainkat kénytelenek elveszíteni. Az alacsony vámok helyére a meghódított területeken a horribilis magyar és szerb beviteli illetékek lépnek, melyek bizonyos cikkekénél az érték 50 százaléka erejéig terjedő megterhelést jelentenek és exportunkat egyes áruajtákban gátolva lehetetlenné teszik. De a fejlemények vizsgálásánál még egy másik nem kevésbé fontos körülményt is mérlegelni kell. A Balkán-államoktól ez a nem remélt mértékű áldozatok követelt, nemcsak a gazdasági helyzetük, mely azelőtt sem volt túl virágzó, a háború okozta pusztítások következtében, válságossá vált, az új területek pedig, melyeknek urai lettek, szintén annyira súlyosan viselik a hadiállapot következményeit, hogy jó ideig foglalkozni nem tudnak a gazdasági fejlődésük előmozdításával. Ez az egyetlen biztató momentum, melyet érdekeink védelmére látunk, ezt tehát ki kell használnunk, és nem késő, míg a körülmények olyanok, hogy maguknak a Balkán-államok mostani viszonylagos gazdasági helyzete mellett előrelépést szerezhetünk, melyek garanciát nyújtanak nekünk arra, hogy ezek a gazdasági területek a mi iparunk számára is biztosítva fognak maradni. De nem kell hagynunk a halogató politikával és nem kell olyan cselekednünk kell. Ha ezt a ránk kedvező pillanatot ki nem használjuk, a dolgokat meghagyjuk a régi, kiszáradt mederben és várunk addig, míg a fiatal óriások újból erőre kapnak, míg gazdasági berendezkednek, iparukat a min-

dig segíteni kész külföldi tőke felhasználásával izmosná, produktívá fejlesztik, akkor igazán örökre becsapódott előttünk az az ajtó, mely iparcikkeink számára évek hosszu során át tárva állott.

A balkáni piac ránk nézve eminens jelentőségű. A mi iparunk még nem olyan fejlett, hogy mi távolfekvő tengerentuli országokat hódíthatnánk meg cikkeink számára, de meg földrajzilag is kedvezőtlenül fekszünk, semminthogy egyelőre gondolni lehetne arra, hogy más világrészben kárpótlást keressünk az elvesztett területért. Nekünk a Balkánra szükségünk van, mert ez az egyetlen természetes és felvevőképes piac, hol ipari termékeinket elhelyezhetjük és ahová geográfiai helyzetünknel fogva is legjobban gravitálunk. Az országhatárok kitolása révén most annyiféle új összeköttetés lehetősége nyílt meg bolgárok és szerbek előtt, hogy igazán mindent el kell követnünk, hogy ezeknek kihasználása ne legyen egybekapcsolva a mi érdekeink sérelmével. Különösen fontos az előrelátó és céltudatos kereskedelmi politika akkor, amikor bizonyos faji aversiót is le kell küzdenie, melynek főként Szerbia oly gyakran jeléte dta. A mi agráriusaink kézzel-lábbal fognak tiltakozni az ellen, hogy mi Szerbiának nagyobb husbevittelt engedélyezzünk, hogy Szerbia élő állatokat szállíthasson Magyarországra, vagy akárcsak transzitalhassa azokat a mi országunkon keresztül, mert ebben saját érdekeik károsodását látják. Reméljük azonban, hogy vezető politikusaink ezeknek a sajnos, nagyon hatalmas befolyásoknak, tekintettel a kockán forgó érdekek nagy jelentőségére, ezuttal nem fognak engedni. Meg kell adnunk ezeket a kedvezményeket a szerbeknek, amint hogy Bulgáriától nem szabad megvonnunk bizonyos előnyöket, melyek mezőgazdasági produktumainak elhelyezését vannak hivatva elősegíteni. Ezen mezőgazdasági kedvezmények ellenében azután számot tarthatunk rá, hogy bizonyos, ránk nézve különösen fontos iparcikkeink, amilyenek a cukor, textilárúk, vas- és gépárúk stb. kedvezőbb elbánásban részesüljenek, hogy ezekre kedvezőbb vámtételek léptessenek életbe és hogy tarifális szempontból is oly előnyökhöz jussunk, melyek ipari terményeinknek az illető ország belsejében való elhelyezését előmozdítják.

—O—

APOLLO SZÍNHÁZ

Igazgató: TROPFAUER ÁRMIN
Via Alessandro Volta 6 (A De la Ville és az Imperiál szálló közötti utcában).

Junius 1-től 15-ig

Szenzációs műsor!

Hofer Miksa rögtönző énekes. — The Retlas tánckettős. — Goltz Giza orosz táncosnő. — Hildelgard szkecs és az összes szerződött művészek fellépte.

Előadás után
kabaré szabad bemenettel.

A „TENGERPART“ telefon sz. 229.

3081—913. T. H. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur 1913. évi április hó 19-én 20.744—II. sz. a. kelet rendelete alapján a fumei kikötőben a Szápáry rakpartból kiágazólag tervezett 80 méter hosszú és 50 méter széles móló építése továbbá a nevezett rakpartnak az Adamich-mólóhoz csatlakozó 44 méter hosszú beugró részének 9.5 méterrel való kiszélesítése körül végzendő munkálatoknak vállalat útján való biztosítására zárt ajánlati versenyárgyalás hirdettetik.

A vállalatot szabályozó szerződés tervezete, feltételek, tervek, előmérétek, munkaátadási jegyzőkönyv tervezete, valamint a munkálatokra vonatkozó ajánlati minta és egyéb tájékoztató nyújtó adatok a fumei m. kir. tengerészeti hatóság műszaki osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők s a vonatkozó iratok, a tervek, az általános feltételek és a tengeri kikötői munkákra vonatkozó különleges feltételek kivételével — ivenként 60 fillérért a fumei m. kir. tengerészeti hatóság segédhivatali igazgatójánál megszerezhetők.

Az ajánlat az ajánlati minta felhasználásával egységárak alapján az egyes munkanemek szerint elkülönítve teendő és a vállalat összeg ezek alapján számítható ki.

A munkálatok közül a Szápáry-rakpartból kiágazólag tervezett móló az átadás napjától számított 15 hónap, azaz: Tizenöt hónap alatt, a Szápáry-rakpart beugró részének kiszélesítése pedig a munkaátadás napjától számított 10 hónap, azaz: Tíz hónap alatt teljesen befejezendő.

Bánatpénzül a vállalat összegnek első 250.000 koronát tevő részlete után 5% azaz öt százalék, az ezen felüli részlete után 2%, azaz: Kettő százalék bánatpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a budapesti m. kir. központi állampénzügyárnál vagy a fumei m. kir. adóhivatalnál teendő le és a letétet tanúsító nyugta mellékletként az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpénznek az ajánlathoz készpénzben vagy értékpapirokban való csatolása nem engedtetik meg.

Az ajánlat elfogadása esetében a bánatpénz a szerződés megkötése előtt az ajánlati összeg 5%, azaz öt százalékanak megfelelő biztosítékra egészítendő ki.

A végrehajtó munkálatok után esedékes havi keresetek a feltételek értelmében készpénzben fizettetnek ki.

Az ajánlat ivenként 1 darab egy koronás bélyeggel látandó el és a bánatpénzről szóló letéti nyugtával együtt öt pecséttel lezárt borítékban a fumei m. kir. tengerészeti hatóság segédhivatali igazgatójánál. Ajánlat a fumei kikötőben a Szápáry parttól kiágazólag tervezett móló építési és a Szápáry-rakpart beugró részének kiszélesítési munkálataira felirattal 1913. évi július hó 3-ik napjának délelőtti 11 óráig adandó be.

A fenti határozatoktól bármi tekintetben eltérő vagy elkésve érkezett, esetleg táviratilag tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok felbontása a fumei m. kir. tengerészeti hatóság üléstermében 1913. évi július hó 3-ik napján déli 12 órakor fog történni, mely eljárásnál az ajánlattevők is jelen lehetnek.

A végleges határozat az ajánlatok felett kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur által a versenyárgyalás napjától számítható (hat) 6 hét alatt fog meghozatni, mely időig az ajánlattevők ajánlatuk tekintetében kötelességekben maradnak és ajánlatukért szavatolnak.

Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur fenntartja magának azonban a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlati összegre való tekintet nélkül szabadon választ-hasson, esetleg az összes ajánlatokat figyelmen kívül hagyhassa.

Kelt Fiumében 1913. évi május hó 21-én.

A m. kir. Tengerészeti Hatóság.

—O—

Wetzler Testvérek azelőtt Gondrand Testvérek, Nemzetközi Szállító Rt. fiókja Trieszt.

A legmegfelelőbb gyűjtőforgalom, különösen élelmiszereknek,
Trieszttől Bécsig. Közvetlen fuvardíjtelek magyar és
dalmát kikötőkből Bécsbe.

33 óceánjáró

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes személy- és áru forgalom, Észak- és Dél-
Amerika, Görögország, Olaszország, Délafrika és
Spanyolország felé.

május 17-én.

Személyszállítás Trieszttől New-Yorkba:
az Oceania gőzessel május 17-én, a Martha
Washington máj. 24-én, a Kaiser Franz Jo-
seph I. május 31-én.

Személyszállítás Trieszttől Quebec és Mont
realba:

a Polonia . . . . . május 31-én
Teherszállítás Trieszttől Philadelphiába:
a Maria gőzessel május 12-én, az Emilia
gőzessel május 14-én, az Ida gőz. máj. 25-én
Trieszttől Havanna és New-Orléansba:

a Federica gőzessel . . . . . május 12-én.
Patras, Almeira, Las Palmas, Rio de Ja-
neiro, Santos, Montevideo és Buenos Ayres-
be az Eugenia szem.-száll. gőzessel május
1-én, az Atlanta szem.-száll. gőzessel május
15-én. Montevideo és Buenos-Ayresbe egy
tehergőzessel május 20 és 30-ika között.

Közelebbi felvilágosításokkal az igazgatóság Triesztben,
Via Molino piccolo 2, szolgál.

LINOLEUM

!! RITKA ALKALOM !!

Új küldemény érkezett Linoleum-szőnyegekben,
bordírral és fémsarokkal,

150x200 nagyság	K	8.50	darabja
200x250	"	K 14.—	"
200x300	"	K 17.—	"

Viaszkosvászon

78 cm. magas méterenként	Kor.	1.70
110 cm. magas méterenként	Kor.	2.10
115 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

Linoleum futók

67 cm. magas méterenként	Kor.	1.60
90 cm. magas méterenként	Kor.	1.10
100 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

Linoleum, fürdő-, háló- és ebédlőszobák lefedé-
sére m²-kint Kor. 2.50.

Padiók lefedését saját munkásaink által vállaljuk.
Költségvetés ingyen és bérmentve.

Haas Leopold - Fiume

CORSO 6.

SCHÖN I. — Szépség és hajápolási terme — SCHÖN I.

Via Carducci 12, II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- ápolás (mani-
cur, villanyos arcmasszázs (vibrations massage)
szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyuk-
szemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és
hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefono 11-89.

MOST NYILT MEG!

BAJIN Z.-Fiume Piazza Andrassy.

Nőidivat — kézmű — és rövidárkereskedése.

LIDO-VENEZIA CASA VENIER

a „Hungaria“ szálló mögött.
Szép tiszta butorozott szobák jutá-
nyos áron 1 percnyre a najó-
állomástól és a nagy fürdőintézet-
től. Villanyos világítás.

Cantridai fürdő és vendéglő

Tengeri fürdő, 250 szép kabinnal és napkurára
szolgáló külön terrasszal. Nagy árnyas vendéglői kert
terrasszal és tekepályával. Kitűnő konyha és kifogástalan
borok. Kőbányai polgári sör. Villanyos összeköttetés
Fiumétól a fürdőig. Vasár-és ünnepnapokon délután
zene-hangverseny.

Fürdőjegyek fehéreneművel 40 fillér.

Olcsó bérletjegyek.

ADRIA szálloda és étterem

Adamich - utca

Tulajdonos: DE NEGRI TRANQUILLO

Kedvelt találkozóhely

A városcentrumában, a hajóállomások közelében villa-
mos vasuti megállóhely. Pompás kilátás a tengerre. Kényelmes
és elegáns szobák, fürdők villanyvilágítás, mérsékelt, árak.

Kitűnő német és olasz konyha.

A legjobb dalmát és házi borok, állandóan friss sör.

ROSENBERGER B.

és testvére butorraktára

Fiume Corso 34 (Struppi ház) Telef. 504.

Legalkalmasabb bevé- sárlási forrás

mindennemű vászon, kézmű, függöny női
és férfi konfekció árukban. (Heti vagy
havi részletfizetésre)

Alessandro Roth

Fiume Via E. De Amicis 9 I. em.
Telefon 15-65

Olcsó tűzifa

felaprítva kapható az Első fiumei parkett-
gyár és gőzfűrés r. t.-nál házhoz szállítva
tonnánként 25 koronáért. Legkisebb szállí-
tás egy fuvar (körülb. 2 tonna). Telefon
16-29 és 39.

Mindenkinek kedve
Ajándék

FIUME, kikötőváros

„1 zsák kávé“

(en miniature) leg-
jobb pörkölt kávé-
val töltve.

Kapható -3 minőségben-
G, STOCHEL esemegüzletben